

שְׁשָׁה מיני אבנים היו. ירושלמי: ג' מיני אבנים הן; אבני המלון, ואבנים שהניחו ישראל יושעי תחת כפות רגלי הכהני, ואבטוליות שנתן להם משה. אמר רבי יוחנן: פשוט לן, ארבעה מיני אבנים הוה. אמר ר' סימן בר זבדא: ויאות, אין תימר אבני המלון - לשעה היו ונגנון, אין תימר אבנים שהקים יושע תחת כפות רגלי הכהנים -

לכבודו; מאן אמריה דאמרת. ולא הכניסך שהכנסת ולא הצלת את עמך בן השבועה. ועוד מו' פייסך שנתפייסית. ל"ה. כתוב כידון בדברי הימים וכו'. עד גורן כידון ובשמואל כתוב גורן נכון. בתחלה כשבא הארון שם נעשה להם ככידון תהורה שנהיה שם ה' חרשים בבית עובד ארום נעשה להם נכון שהובן את ביתו בדכתיב ויבחר ה' את עובד ארום. ושבעתי בשם רבי מנחם ב' חלבו גרן נכון הוא גרן ארונה היבוסי. וא"כ הוא גרן [גרן] ב' בתחלה נכון ולבסוף כידון על שם המזבח שתחלתו בניו ולבסוף חרוב וכידון לשון שבר וחורבן הוא כמו יראו עינוי כידון. כפ"ה: וכתבו להם למטה לזנון אשר לא ילמדו אתכם וגו'. לעיל מינה [כתוב] כי החרם תחריבם ודבר זה כתבו למטה להודיע לה' אומות הרושבים חוץ מגבולי ארץ ישראל שלא נצטוו להחריבם אלא על אותם שבתוך הגבולים נצטוו להחריםם כדי שלא ילמדו אותנו מעשה המקולקלין אבל אותן הרושבים בחוצה לארץ אם תוורין בתשובה נקבל אותם ושבתיהם אין מקבלין דמחמת יראת ה' עושים וה' בתום' אם אתם תוורין בכב אנו מקבלין אתכם. ל"ה: ה"ו: ושבת שבוי לרבות כנענים שבהוצה לארץ. [דקרא בחול כתוב] כי תצא למלחמה מארץ לחוצה לארץ והבי תני בספרי כי תצא למלחמה במלחמת הרשות הכתוב מדבר כי תצא משמע כשתעלה על העקר [לצאת]. ושבת

מאן אמריה דאימרייה. מי הקטיף פפכסוף ולא הילת את עמך מן השבייה, ועפה מי מפיקסך פפכסוף לפת מאלוקד. ובתיב שבועה פדים ושבעה אילים. דגדגרי הימים. והכי רשיה דקנא: ויהי פניו גללהים את הלוים נושא ארון ברית ה' ויחצו שבעה פדים ויטבעה תורה אור אילים. מילאת כל ארץ ישראל במות.

מאן אמריה (קָהא) דאימרייה, ומאן אהא עקד דאיפייסית. **וידן בעם שבועים איש וחמשוים ארף איש** רבי אבהו ורבי אלעזר, חד אמר: שבועים איש היו, יבצר אחד ואחד שקול כחמשים ארף, וחד אמר: חמשים ארף היו, וכר אחד ואחד שקול כשבועים סנהדרין. **ויהי פי צעדו נושאי ארון ה' ששה צעדים ויזבח שור ומריא,** וכתוב: **"שבעה פרים ושבעה אילים".** אמר רב בפא בר שמואל: על כר פסיעה ופסיעה - שור ומריא, על כר שש ושש פסיעות - שבועה פרים ושבעה אילים. אמר ריה רב הסדא: אם בן מילאת את כל ארץ ישראל במות! אמר רב הסדא: על כר שש ושש פסיעות - שור ומריא, על כר ששה סדרים שש פסיעות - שבועה פרים ושבעה אילים. **כתוב: "כידון" וכתוב "נכון".** אמר רבי יוחנן: בתקפה כידון, ולבסוף נכון. *נמצאת אתה אומר שרשה מיני אבנים היו; אחד שהקים משה (א) בארץ מואב, שנאמר: **"בעבר הירדן בארץ מואב הוא ירש את כל ארץ מואב הוואר משה באר" וגו', ונתת עליהן את כל דברי התורה הזאת** וגו', ואתה **"באר" "באר"**. ואחד שהקים יהושע בתוך הירדן, שנאמר: **"ושתים עשרה אבנים הקים יהושע בתוך הירדן"**. ואחד שהקים בגבול, שנאמר: **"ואת שתים עשרה האבנים הארה אשר לקחו" וגו'. ת"ר:** ביצר כתבו ישראל את התורה? *רבי יהודה אומר: על גבי אבנים כתבוה, שנאמר: **"וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת" וגו', ואחר כך סדו אותן בסיד.** אמר ר' רבי שמעון: **דדבריה, היאך למדו אומות שר ארתו הזמן? תורה? אמר לו: בינה יתירה נתן בהם הקב"ה, ושיגרו גויתרין שפחה, וקיפפו את הסיד והשיאוה. ועל דבר זה נתחתם גור דינים כבאר שחת, שהיה קהן קמוד ולא קמוד. ר' שמעון אומר: על גבי סיד כתבוה, וכתבו קהן למטה: **"למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככר" וגו'. הא למדת שאם היו חוורין בתשובה - היו מקבלין אותן. אמר רבא בר שיאל: מ"ט דרבי שמעון - דכתוב: **"והיו עמים משרפות סיד" - על עסקי סיד. ור' יהודה: בי סיד; מה סיד אין לו תקנה אלא שריפה - אף אותם אומות העולם אין להם תקנה אלא שריפה.** במאן אוף הא דתניא **"ושבית שבוי" - לרבות כנענים שבהוצה לארץ, שאם חוורין בתשובה - מקבלין אותן? במאן******

מאן אמריה דאימרייה. מי הקטיף פפכסוף ולא הילת את עמך מן השבייה, ועפה מי מפיקסך פפכסוף לפת מאלוקד. ובתיב שבועה פדים ושבעה אילים. דגדגרי הימים. והכי רשיה דקנא: ויהי פניו גללהים את הלוים נושא ארון ברית ה' ויחצו שבעה פדים ויטבעה תורה אור אילים. מילאת כל ארץ ישראל במות. ונגנון, אין תימר אבנים שהקים יושע תחת כפות רגלי הכהנים - משוקעות הן צמים, אין תימר אבטוליות שנתן להן משה - כצר נכנסו עמהן לארץ. אלא אם כן צמח אנו קיימין - באבנים שהקים יהושע להן על גב הירדן. **כיצד כתבו ישראל את התורה.** צמספחא, רבי יהודה אומר: על גבי המזבח כתובה. אצל זירושלמי תני: על אבני המלון נכתבו, דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר: על אבני מזבח נכתבו. מאן דאמר על אבני המלון - צכל יוס יוס אומות העולם היו משלחין גויתרין ומשילחין את המורה, שהיתה כתובה בשבעים לשון. מ"ד על אבני המזבח לא לשעה היו ונגנון? ועוד הוא ה' מעשה נסים, נתן הקב"ה צינה בלל כל אומה ואומה והשיאו את המורה שהיתה כתובה צ' לשון. מ"ד על אבני המלון נכתבו - נחא ושמח אותם צסיד, אלא מאן דאמר על אבני המזבח [נכתבו, מאן] ושמח צסיד? צין כל ארץ ואתו. ועל דבר זה נתחתם גור דינים לבאר שחת. ואם תאמר: מיפוק ליה דנשעת מתן מורה המזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה וי"ל: דעושה זה גדול הוא, שלאחר שהיתה כתובה צידם ולא רזו ללמוד. ומיהו, תימה: והאמר צפ"ק דמסכת ע"ו (דף צ:) דעדיין יש להן פתחון פה, שיאמרו: כלום כפית עלינו הר כגיגית ישראל? וכל זמן שיש להן פתחון פה - אין נתחתם גור דינס? **לרבות כנענים שבהוצה לארץ.** תימה: היאך קבלוה לרבו, שהרי היא הימה מונענים שנתוכה, כדאיתא בצפרי צפרשת **"צעהלומתך"** ומה אם מי שהיתה מעם שנאמר צו: **"לא תחיה כל נשמה"** [על שקירצה ענמה - קך קירצה המקום] וארצו קאי. ואמרינן נמי צמס' מגילה (דף ט:*) שנתגיירה ונסבה יהושע. והכא משמע דכנענים שנתוכה לצברי הכל שאין מקבלין אותן! ושמה על פי הדיבור היה. *ואמר לו שקודם שהתחילו המלחמה היו מקבלין - שהרי כתיבת המורה על גבי האבנים היה קודם שהתחילו צמלחמה, ואפילו הכי לא היו מקבלין אלא היושבים חוץ לגבול ישראל, כמו שפרשי. *ואי הוה מנינו ליימר דאם היו חוורין אז נתשובה בשעה שנתוכה את המורה, ואפילו כנענים שנתוכה היו מקבלין, ואפילו ל' יהודה, וי"למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות" קאי נמי אשבעה אומות. והכי משמע נמי לשון הספרי צפרשת **"שופטים ושופטים"**. "למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות" - [מלמד] שאם עושין תשובה אין נהרגין. אין מקבלין אותן לא קמני, אלא אין נהרגין. ואלא משמע, אותם שזוה הקב"ה **"לא תחיה כל נשמה"** - אין נהרגין. ולא נאמר **"לא תחיה כל נשמה"** אלא לאחר שהתחילו יהושע צמלחמה, שהרי יהושע *שלח שלח פרוצטגמאות: הרוצה להשלים - ישלים, להלחם - ילחם. אלמא אותן שהיו רוצין להשלים לא היה הורגן. ונריך לומרן אותן שהיו רוצין להשלים קודם שהתחילו צמלחמה ראשונה, ואף רכז קיצנה עליה קודם שהתחילו צמלחמה. ולא נתלקו רבי יהודה ורבי שמעון אלא צאותן כנענים שחוץ לגבולים, אם מקבלין אותם ואלאחר חוורים צתשובה אותן, אלא אכנענים שצחוה לארץ, ולאחר

ק"ל

[וע"ש חוס' ד"ה דלאגייהא]

גירסת רש"א ואין לומר

גירסת רש"א ומיהו מנינו

וע' חוס' גיטין מו. ד"ה כידון פ"ה כס"ל

לאחר מלאן; דרבי שמעון לא אינטריין למימר: הא למדת שאם שהתחילו צמלחמה, שדינס כדין [שאר] אומות, שמקבלין מהן לעולם כמלאן

[כדאיתא צרכות סד.]
[מסכתא פ"ח]
הגהות הב"ח
(א) גמ' שקים משה בעבר הירדן בארץ מואב:
[מסכתא טס]
גירסת רש"א ואין לומר
גירסת רש"א ומיהו מנינו
וע' חוס' גיטין מו. ד"ה כידון פ"ה כס"ל